

ПРОФЕСИОНАЛНА
ТЕХНИЧЕСКА
ГИМНАЗИЯ
гр. Бургас

гр.Бургас п.код 8000, п.кутия 24, e-mail : ptg_burgas@abv.bg

Утвърждавам:

Заповед № *02-10/15* .09.2022 г.

инж. Радка Костадинова

Директор ПТГ

План-Програма за превенция на ранното напускане на училище за учебната 2022/2023 година

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от ЗАКОНА за предучилищното и училищното образование Обн., ДВ, бр. 79 от 13.10.2015 г., в сила от 1.08.2016 г., изм. и доп., бр. 98 от 9.12.2016 г., в сила от 1.01.2017 г., изм., бр. 105 от 30.12.2016 г., в сила от 1.01.2017 г., бр. 58 от 18.07.2017 г., в сила от 18.07.2017 г., Алгоритъм за взаимодействие между Професионална техническа гимназия – град Бургас и Дирекция „Социално подпомагане” по отношение осигуряването на подкрепа за личностното развитие на учениците за учебната 2022/2023 г. *Алгоритъмът е създаден на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за предучилищното и училищното образование и съгласно НАРЕДБА за приобщаващото образование; Обн. - ДВ, бр. 86 от 27.10.2017 г., в сила от 27.10.2017 г.; Приета с ПМС № 232 от 20.10.2017 г. § 3. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 7 във връзка с ал. 2, т. 7 от Закона за предучилищното и училищното образование; Закон за закрила на детето, и във връзка с прилагане на разпоредбите на Дирекция „Социално подпомагане”*

Програмата и приложеният План на дейностите за превенция на ранното напускане на училище са приети от Педагогическия съвет на проведено заседание на ?? и утвърдени от директора на ПТГ – инж. Радка Костадинова със Заповед № ~~02-10~~ 15.09.2022 г.

Комисия:

Председател:

Членове:

Множеството предпоставки за ранното напускане на училище налагат изготвяне на актуална стратегия за превенция. Предварителните мерки следва да се изготвят на базата на рисковите фактори. От особено значение е стратегията за превенция да успее да обхване уязвимите групи, водещи до отпадане от образователната система.

Общите усилия в Професионална техническа гимназия – град Бургас са насочени към своевременно осъзнаване на причините за проблемното поведение на учениците и риска от тяхното отпадане. Спецификата на гимназията като професионално училище, което осигурява професионална реализация на своите ученици, следва да намалява риска от ранното напускане на училище. Работата с учениците се основава на принципа на позитивната дисциплина, който се свързва с мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

I. Цели:

1. Развитие на позитивен организационен климат - създаване на условия за сътрудничество и ефективна комуникация между всички участници в образователния процес.
2. Усилията да бъдат насочени към ранното оценяване на риска от ранно напускане/ като рискови се разбират следните категории: образователни причини, икономически причини, социални причини или здравословни причини/ повишаване мотивацията за учене, подобряването на общуването с родителите, намаляване на броя на неуважителните отсъствия и разширяване на извънкласните дейности.
3. Кариерно ориентиране и консултиране - подготвя учениците за информиран избор, за практическата полза от придобитите компетентности, представя връзка между по-високо образование и възможностите за реализация, което стимулира мотивацията на ученика за добри резултати в училище, интерес към извънкласни дейности и към учебно-възпитателния процес като цяло.
4. Квалификация на кадрите във връзка с разпознаване на видовете тормоз, класифициране и предприемане на адекватни мерки за борба и превенция, съобразно утвърдения Механизъм за противодействие на агресията и работа с деца в риск.

Дейности при риск от ранно напускане на училище поради:

A: Образователни причини

1. Обсъждане, актуализиране и прецизиране на правилата за позитивно поведение и цялостно отношение към учебния процес и тяхното приемане от всички в гимназията.
2. Залагане на теми в плана на класния ръководител, които да разгледат Програма за превенция на ранното напускане на училище, План-програма за противодействие на училищния тормоз, както и Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на учениците от уязвими групи;

3. Информиращи кампании за възможностите за кариерно развитие, които предоставят висшите учебни заведения и осигуряване на условия за участие в неформални клубове по интереси с цел ограничаване на проблемно поведение;
  4. Своевременно идентифициране на застрашените от ранно напускане ученици – проучване и определяне на уязвимите групи чрез:
    - 4.1 Активно наблюдение над поведението и отсъствията на учениците :
      - Всеки класен ръководител подава информация до трето число на всеки месец в канцеларията на гимназията за учениците, допуснали над пет неуважителни отсъствия за изминалия месец; При наличието на такива ученици класният ръководител попълва справка-образец до РДСП /Регионална дирекция по социално подпомагане/.
      - Всеки класен ръководител търси информация от родител при отсъствие на ученик повече от 3/три/ учебни дни;
      - Всеки класен ръководител започва процедура по установяване на местонахождението и причините за отсъствието на ученик при повече от 5/пет/учебни дни, като търси съдействие от Общинска администрация, Дирекция „Социално подпомагане“ и други съпричастни организации.
    - 4.2. Разговори с родителите и ученика;
    - 4.3. Осигуряване на медиатор на училищно ниво;
    - 4.4. При необходимост и след преценка провеждане на анкетни проучвания и на дискусии в класа
    - 5.Формиране на екипи за личностна подкрепа на ученици в риск, включващ класен ръководител, учител наставник и педагогически съветник/ учител по психология, философия, гражданско образование
    6. Създаване и водене на регистър на учениците до 16-годишна възраст в риск от ранно напускане на училище и попълване на електронен формуляр към РУО Бургас. При настъпили промени по време на учебната година информацията към регистъра се актуализира.
    7. Изготвяне и работа по индивидуална програма- извършва се индивидуална оценка на ученици от уязвими групи и се набелязват основните цели за работа за намаляване на риска от ранно напускане и стимулиране за приобщаване на учениците с цел постигане на оптимално ниво на самостоятелност, придобиване и прилагане на умения, необходими за пълноценно приобщаване и участие в дейността на училището .
- Екипът може да работи върху подобряването на:***
- 7.1 Училищната среда
  - 7.2 Успешна социализация и адаптация на ученика
  - 7.3 Включването на ученика в извънкласни дейности/ проекти
  - 7.4 Препоръки за консултации при трудности в учебния процес

8. В края на всеки срок екипът отчита постигнатите резултати и допълва индивидуалната програма при нужда

9. Анализ на изпълнението на Училищната програма и резултатите от нея в края на учебната година.

Б: Икономически причини

1 Оказване на подкрепа на ученици чрез:

1.1 Еднократна финансова или материална помощ

1.2 Социални стипендии

В: Социални причини

1 Консултиране на ученици

1.1 Повишаване на мотивацията за следване на добри поведенчески модели в училище

1.2 Подкрепа за социализация

1.3 Анализирание на стил родителско възпитание и стратегия за родителски контрол

1.4 Изготвяне на педагого-психологическа характеристика;

1.5 Стимулиране на учениците към извънкласни форми – спорт, изкуство, занимания по интереси, участие в проекти

2 Срещи-разговори и консултиране на родители:

2.1 Изясняване на причините за конфликти в семейна среда

2.2 Подпомагане при изграждане на социално общуване между детето и родителя

2.3 Уведомяване на Отдел „Закрила на детето“, РУП, ДПС при наличие или сигнали за домашно насилие или авторитарен стил на възпитание

2.4 При установяване на противообществени прояви от страна на ученик се търсят контакти с родители, а при по-сериозни случаи се сигнализира КБППМН, ДПС.

Г: Здравословни причини

1 Разработване на план за индивидуално подпомагане според спецификата на здравословния статус и при деца със СОП, съобразено с правилата и разпоредбите на Професионална техническа гимназия – град Бургас.

II. Идентификация на проблема

Отпадането на ученици от училище е не само социален, но и педагогически проблем. Причините за това са комплексни. Корените на това явление трябва да се търсят от една страна в семейната среда, в мотивацията на учениците за учебен труд, в слабия стремеж за личностна реализация в училищната среда, а от друга и в педагогическия стил на общуване. Налице са и постигнати добри резултати, като бе намален броят на отпадналите ученици в нашето училище, но се появиха една друга категория ученици, които са застрашени от

отпадане. Анализирайки проблема, констатирахме, че учениците са в училище, но поради липса на интерес или слаби постижения в учебните занятия, допускат неизвинени отсъствия. Някои от тях имат лоши прояви по отношение на дисциплина и междуличностно общуване в училище, както и голям брой слаби оценки, което неминуемо ги поставя в групата на застрашени от отпадане. В условията на обучение в преобладаваща билингвална среда, обучението на писмен и говорим книжовен български език е затруднено и някои ученици трудно се поддават на ограмотяване. Това от своя страна се явява в известна степен предпоставка за последващо затруднено обучение и развитие.

III. Анализ на ситуацията

В началото на учебната 2022/2023 година в Професионална техническа гимназия - град Бургас беше направена оценка на риска от отпадане на ученици от училището. Като рискови фактори, предшестващи отпадането, бяха идентифицирани:

- Продължително отсъствие от училище;
- Проблемна семейна среда;
- Трудна адаптация към изискванията в училище.

АНАЛИЗ

Силни страни:

- Квалифицирани учители
- Интерактивни методи на обучение
- Извънкласни дейности
- Възможности за изява
- Създаване на приятелска среда
- Добра материална база
- Работа по проекти

Слаби страни:

- Недостатъчна роля на ученическото самоуправление за създаване на подкрепяща среда за ученици, застрашени от отпадане
- Недостатъчно мотивирани учители за справяне с проблема
- Недостатъчна ефективност на взаимодействието „училище – родители“. Относително голям брой отсъствия на учениците по уважителни и по неуважителни причини

Възможности:

- ⬇ Кандидатстване по различни програми, насочени към финансиране на превантивни по отношение на отпадането дейности
- ⬇ Ранно идентифициране на учениците в риск
- ⬇ Нови форми за по-голямо ангажиране на родителите
- ⬇ Ефективно включване на училищните и ресурсите на местната общност при реализиране на дейностите за превенция на отпадането от училище
- ⬇ Обучение на педагогическия екип да идентифицира и решава социалните, образователните, поведенческите и други проблеми, които поставят децата в риск да отпаднат от училище
- ⬇ Разработване и прилагане на обучителни, извънкласни и извънучилищни програми за мотивиране и задържане на децата, консултиране, професионално ориентиране и чрез активна работа със семейството
- ⬇ Разширяване на връзките с извънучилищните институции

Заплахи:

- Липса на ефективни санкции за родителите
- Недостатъчно грижи и заинтересованост от страна на родителите
- Нисък жизнен стандарт на част от населението
- Проблеми в семействата, водещи до отпадане на ученици от училище
- Липса на финансови възможности за подкрепа на застрашените от отпадане

IV. Цели на програмата

Обща цел:

Създаване на подкрепяща среда за учениците в училище

Подцели:

1. Изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност
- Индикатор за постигане – *отсъствия по уважителни и по неуважителни причини (намаляване)*
2. Създаване на положителни нагласи към учебния процес
- Индикатор за постигане – *успехът на застрашените ученици*

План на дейностите за превенция на ранното напускане на училище

Вид дейност	Описание	Срок	Отговорници
1. А: Програма за превенция на ранното напускане на училище	Обсъждане и приемане на план-програмата	септември, 2022 г.	Директор, ЗДУД
Б: Програма за предоставяне на равни възможности и приобщаване на ученици от уязвими групи	Обсъждане и приемане на план-програмата	септември, 2022 г.	Директор, ЗДУД
В: План-програма за противодействие на училищния тормоз	Обсъждане и приемане на план-програмата	септември, 2022 г.	Директор, ЗДУД
2. Залагане на теми в плана на класния ръководител, които да разгледат: <ul style="list-style-type: none"> ➤ Програма за превенция на ранното напускане на училище; ➤ Програма за предоставяне на равни възможности и приобщаване на ученици от уязвими групи; ➤ План-програма за противодействие на училищния тормоз. 	Залагане на три учебни часа в годишното разпределение на класния ръководител Съгласно: Приложение № 5 към чл. 11, ал. 3 - РАМКОВИ ИЗИСКВАНИЯ ПРИ ОРГАНИЗИРАНЕ НА ЧАСА НА КЛАСА	септември, 2022 г.	Председател на МО „Класни ръководители“; класни ръководители

3.Информиращи кампании за възможностите за кариерно развитие	Организиране на срещи с работодатели, представители на висши учебни заведения и осигуряване на условия за участие в неформални клубове по интереси с цел ограничаване на проблемно поведение	постоянен	Директор, ЗДУД; Председател на МО по професионална подготовка; класни ръководители
4.Месец за превенция на тютюнопушенето, употреба на алкохол, употреба на наркотични вещества, инфектиране с ХИВ и СПИН	Организиране на срещи, дискусии и форми на извънкласни дейности и доброволчески кампании	ноември-декември, 2022 г.	Медицинско лице/външен лектор; ст. учител Станка Павлова-Парашкевова – председател на МО – ООП; класни ръководители
5. Идентифициране на застрашените от ранно напускане ученици	Проучване и определяне на уязвимите групи, спазване и прилагане на процедурите по съответната заповед във връзка с правилника за прилагане на Закона за семейните помощи за деца	постоянен	ЗДУД; главен учител; класни ръководители
6.Месец на превенция на насилието, тормоза и агресията сред учениците и утвърждаване на позитивни модели на поведение и поведение	Организиране на срещи, дискусии и форми на извънкласни дейности и доброволчески кампании	ноември-декември, 2022 г.; март, 2023 г.	Ивелина Томова, Тодор Стаматов, Камелия Чаракчиева

<p>7. Формиране на екипи за личностна подкрепа на ученици в риск</p>	<p>--Избира се екип за работа с всеки ученик в риск, включващ класен ръководител, педагогически съветник, учител-наставник, други учители, които се ползват с доверието на ученика; --Издава се заповед за сформирание и дейност на екипите.</p>	<p>постоянен</p>	<p>Директор, ЗДУД, главен учител, учители, възпитатели</p>
<p>8. Създаване и водене на Регистър/ Дневник-регистър</p>	<p>--Създаване и водене на регистър на учениците до 16-годишна възраст в риск от ранно напускане на училище и попълване на електронен формуляр към РУО Бургас. --При настъпили промени по време на учебната година информацията към регистъра се актуализира.</p>	<p>постоянен</p>	<p>ЗДУД; Председатели на методически обединения</p>
<p>9. Изготвяне и работа по индивидуална програма</p>	<p>Извършва се индивидуална оценка на ученици от уязвими групи и се набелязват основните цели за работа за намаляване на риска от ранно напускане и стимулиране за приобщаване на учениците</p>	<p>постоянен</p>	<p>Сформираните екипи</p>

10. Оценяване изпълнението на училищната програма и резултатите от нея	Екипът отчита и докладва постигнатите резултати и допълва индивидуалната програма при нужда;	В края на всеки учебен срок на учебната 2022/2023 година	Сформирани екипи
11. Икономическа дейност за подкрепа	Оказване на подкрепа на ученици чрез социални стипендии, еднократна финансова или материална помощ	В края на всеки учебен срок на учебната 2022/2023 година	Директор; главен счетоводител; класни ръководители
12. Кариерно ориентиране към професионално обучение	Участие в инициативи за професионално ориентиране; индикатор: <i>брой инициативи</i>	постоянен	ЗДУД; МО по ПП
13. По-голяма атрактивност на преподаваното учебно съдържание чрез електронни уроци, интерактивни методи, онагледяване, практическа насоченост	Открити уроци	постоянен	Всички педагогически специалисти Контрол: Директор, ЗДУД
14. Участие на изоставащите ученици и на учениците в риск от отпадане в дейностите от спортния и празничния календар на училището	Индикатор: <i>брой ученици и брой инициативи</i>	постоянен	МО Контрол: Директор, ЗДУД
15. Провеждане на алтернативни родителски срещи – мобилни, изнесени, на адрес – с родителите на изоставащите ученици и учениците в риск от	Индикатор: <i>брой проведени срещи</i>	регулярно, по график	класните ръководители Контрол: Директор, ЗДУД

отпадане			
16. Социални дейности за подкрепа и психосоциална рехабилитация	--консултиране на ученици; --срещи-разговори и консултиране на родители; --комплекс от дейности за подпомагане на учениците със затруднения, увреждане или разстройство на психичното здраве	постоянен	ЗДУД Педагогически съвет, МО „Класни ръководители”
17. Изготвяне на педагого-психологическа характеристика	Класният ръководител попълва документация за всеки ученик във връзка със специфични умения, особености и интереси	19.06.-23.06. 2023 г.	МО „Класни ръководители”; главен учител

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Програмата е разработена в съответствие със Закона за предучилищното и училищното образование.

§ 2. Програмата може да се актуализира при необходимост. Промяната и допълненията стават след решение на Педагогически съвет.

§ 3. Програмата влиза в сила с приемането ѝ от Педагогическия съвет. Директорът на училището организира запознаване на всички учители, ученици, родители и служители в училището с програмата.

§ 4. Всички учители, служители и ученици в училището са длъжни да спазват програмата.

§ 5 . Приоритетна значимост пред тази програма имат нормативните документи в системата на образованието /закони, указания на МОН и ДОС за приобщаващото образование/.

Програмата е приета на Заседание на педагогически съвет с Протокол № _____ / .09.2022 г.

инж. РАДКА КОСТАДИНОВА

Директор